

Патронатна служба як різновид публічної служби в Україні

Каширіна В.О., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Сергеев І.С.*

Запровадження адміністративної реформи, прийняття нового Закону України «Про державну службу» 2011р. загалом активне реформування системи державної служби ще не дали бажаного результату, адже багато питань чіткого визначення правового статусу державних службовців, засад функціонування кадрів державних органів так і залишилися не врегульовані. Однією з таких проблем є питання належного визначення та уясування сутності інституту патронатної державної служби.

Наразі це питання є актуальним, адже про проблеми реформування патронатної служби, як одного з різновидів державної служби, пишуть юристи, соціологи, спеціалісти з державного управління та представники інших гуманітарних спеціальностей. Але, поки що цілісний і єдиний підхід до цієї складної та актуальної проблеми ще не відрегульовано. Як різновид державної служби патронатна служба частково розглядається в наукових працях таких вчених як Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла, Т.Л. Желюк, С.В. Ківалов, О.Д. Лазор.

Патронатна служба (від лат. *patronatus* – стан або права патрона) визначається в Україні, як складова частина загальної державної служби [7].

Проте, на даний час законодавець не надає точного поняття патронатної служби. У Довіднику типових професійно-кваліфікаційних характеристик посад державних службовців від 1999 року, патронатна служба розумілася як сукупність працівників державного органу, які самостійно приймаються на посади членами Кабінету Міністрів України, головами місцевих державних адміністрацій згідно із штатним розписом і категорією, що відповідає посаді. [2] Чинний же наказ «Про Довідник типових професійно-кваліфікаційних характеристик посад державних службовців», прийнятий Національним агентством України з питань державної служби 13 вересня 2011 року чомусь не розкриває поняття патронатної служби, але закріплює перелік та основні вимоги, що висувуються до даних посад та обсягу їхньої компетенції. Разом з тим, відсутність законодавчого визначення патронатної служби, вона фактично існує та досить активно виконує свої функції та завдання на місцях. [3]

Патронатна служба включає такі посади: керівник служби міністерства, помічник, радник, консультант, керівника прес-служби та інші. [1] Відповідно до цього кожна особа, що перебуває на патронатній службі має певні права та обов'язки, повинна виконувати покладені на неї завдання і, у разі потреби має нести відповідальність за свої дії. Таким чином, на наш погляд, було б доцільно створити один нормативно-правовий акт, у якому було б врегульовано це досить важливе питання, стосовно визначення її правового регулювання.

На сьогодні, посади патронатних службовців, будучи державними посадами, мають свою специфіку порівняно з посадами державних службовців, які знаходяться на службі у державному органі здійснюють управлінські функції, виконуючи на своїх місцях прями завдання та функції саме держави. а не окремих владно повноважених осіб [6] Попри законодавчо закріпленій статус працівників патронатної служби як державних службовців серед вчених-адміністративістів існують різні погляди з приводу надання

працівникам патронатної служби такого статусу. Зокрема Ю. Битяк вважає що посади патронатних службовців не повинні відноситись до категорії посад державної служби, а їх працівники - до державних службовців з присвоєнням відповідних рангів. [9] Як відомо право мати патронатні служби попускається на осіб що за своїм правовим статусом належать до політиків. Проте останнім часом політичні діячі в багатьох випадках воліють мати радників-іноземців, які відповідно до чинного законодавства України про державну службу не можуть перебувати на державній службі в Україні спільно вважати що патронатні службовці обслуговують діяльність відповідного політичного діяча (посадовця), надають йому технічну інформаційну допомогу виступають палниками експертами тощо. Не однак не має змоги стверджувати що вони як всі інші державні службовці виконують функції та реалізують повноваження відповідного державного органу. Відповідальність за свою діяльність такі особи несуть перел «патроном» - політичним діячем тільки він визначає обсяг їх повноважень і функцій. Тому на наш погляд доцільно підтримати думки щодо того щоб відносини службовців патронатної служби, особливо тих які вперше запроваджені на патронатну службу регулювалися трудовим законодавством і щоб вони виконували свої повноваження на основі трудового договору (контракту).

Враховуючи особливий попит як прийняття на патронатну службу так і її припинення тобто зміна керівників чи складу державних органів тягне припинення службовцями патронатної служби державної служби на займаній посаді в зв'язку зі зміною керівника [11]. На мою думку, це питання могло б бути врегульовано у трудовому договорі (контракті).

Підсумовуючи наведене вище, можна дійти висновку, що нормативно-правове регулювання патронатної служби ще не відповідає багатьом нормам законодавства України, морально застаріле і багато в чому неузгоджене. Тому, на нашу думку враховуючи те що на даний час створюються нові законопроекти в тому числі і упорядкування законодавства про державну службу було б доцільно врахувати вказані проблеми цих проектів.

Список використаних джерел:

1. «Вісник Вищої ради юстиції» №2, 2010.
2. Наказ Головного управління державної служби України від 1 вересня 1999 р. № 65 «Про Довідник типових професійних характеристик посад державних службовців».
3. Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 13 вересня 2011 року № 11 4.»Про Довідник типових професійно-кваліфікаційних характеристик посад державних службовців»
4. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р.
5. Порядок перебування на державній службі працівників патронатної служби членів Кабінету Міністрів України та голів місцевих державних адміністрацій, постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 1999 р. № 851 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 20
6. Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия «Юридические науки». Том 25 (64). 2012. № 2. С. 296-301.
7. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко та ін. К.: «Укр. енцикл.», 2004. – Т. 5: П - С. – 736 с.
8. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р. № 3723-ХІІ // Голос України. – 1994. – 5 січня.
9. Закон України «Про державну службу» від 17 листопада 2011 року № 4050 VI.